

Sygn. akt III Ca 48/14

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2014r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Henryk Brzyżkiewicz

Sędziowie: SO Magdalena Balion – Hajduk (spr.)

SO Barbara Braziewicz

Protokolant Wioletta Matysiok

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 maja 2014r. sprawy

z wniosku E. J.

z udziałem H. J.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 25 września 2013 r., sygn. akt I Ns 2571/11

postanawia:

1. **oddalić apelację;**

2. **zasądzić od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSO Barbara Braziewicz SSO Henryk Brzyżkiewicz SSO Magdalena Balion – Hajduk

Sygn. akt III Ca 48/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 25 września 2013 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni E. J. i uczestnika postępowania H. J., ustalając że w skład majątku wspólnego E. J. i H. J. wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, położone w K. przy ul. (...) (...) o wartości 130 813zł oraz ruchomości w postaci samochodu osobowego marki S. (...) o wartości 10 000zł samochodu osobowego marki P. (...) o wartości 500zł, 30 akcji spółki (...) S.A. w W. o wartości 12 150zł oraz ruchomości stanowiące wyposażenie mieszkania oraz że wnioskodawczyni poczyniła nakład z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 57 558zł. Uczestnikowi H. J. przyznał oba samochody osobowe oraz część ruchomości stanowiących wyposażenie mieszkania, wnioskodawczyni spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, 30 akcji spółki (...) S.A. w W. oraz pozostałe ruchomości stanowiące wyposażenie mieszkania. Sąd Rejonowy zaliczył w poczet udziału uczestnika w majątku wspólnym kwotę 9 935zł i zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania kwotę 27 517,50zł tytułem dopłaty, płatną w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia postanowienia, nakazał uczestnikowi opuszczenie i opróżnienie z rzeczy lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ul. (...) I 15/41 i wydanie go

wnioskodawczyni w stanie wolnym od osób rzeczy w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia postanowienia, nie przyznał uczestnikowi prawa do lokalu socjalnego, nakazał wnioskodawczyni wydanie uczestnikowi samochodu osobowego marki S. (...) w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia postanowienia oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawczyni przed zawarciem związku małżeńskiego posiadała środki zgromadzone na książeczce mieszkaniowej (...). W dniu 22 lutego 1986r. zainteresowani zawarli związek małżeński. W dniu 26 października 1988r. wnioskodawczyni otrzymała przydział spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego w G. przy ul. (...) (...). Wymagany wkład mieszkaniowy w kwocie 235 400zł został pokryty do kwoty 230 444zł ze środków wnioskodawczyni zgromadzonych na książeczce mieszkaniowej wraz z naliczoną premią gwarancyjną, a pozostała część tj. 4 956zł ze środków pochodzących z majątku wspólnego zainteresowanych. Naliczona w dniu 24 października 1988r. premia gwarancyjna wyniosła 42 440zł. W dniu 18 listopada 1992r. spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu zostało na żądanie wnioskodawczyni przekształcone we własnościowe. Wymagany wkład budowlany wyniósł 15 600 700 starych złotych i do kwoty 8 575 600 starych złotych został pokryty z uaktualnionego wkładu mieszkaniowego. Różnicę zainteresowani pokryli środkami pochodzącymi z majątku wspólnego. Obecna rynkowa wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, położonego w K. przy ul. (...) (...) wynosi 130 813zł.

W trakcie trwania związku małżeńskiego zainteresowani w równym stopniu przyczyniali się do powstania i utrzymywania majątku wspólnego. Ze środków pochodzących z majątku wspólnego zainteresowani nabyli ruchomości w postaci: samochodu osobowego marki P. (...) oraz wyposażenie mieszkania. W listopadzie 2009r. zainteresowani podjęli decyzję o konieczności zakupu kolejnego samochodu ze względu na zły stan techniczny dotychczas użytkowanego. Na zakup pojazdu ojciec wnioskodawczyni pożyczył im do majątku wspólnego kwotę 20 000zł. Uczestnik kupił w Belgii za tę kwotę S. (...), która weszła w skład majątku wspólnego. Ojciec wnioskodawczyni ostatecznie umorzył zainteresowanym część zobowiązania w kwocie 10 000zł. żądając zwrotu jedynie drugiej połowy pożyczki. Zainteresowani zwrócili mu z majątku wspólnego kwotę 10 000 zł. Obecna wartość samochodu S. (...) o nr rej. (...) wynosi 10 000 zł. Pojazd jest w posiadaniu wnioskodawczyni.

W czasie trwania związku małżeńskiego, zainteresowani otrzymali po 30 akcji pracowniczych (...) S.A. Uczestnik w dniu 30 czerwca 2010r. sprzedał wszystkie akcje będące w jego posiadaniu za kwotę 10 467,60zł i środki zdeponował na swoim rachunku bankowym. W czasie trwania związku małżeńskiego uczestnik, wspólne środki lokował w jednostkach uczestnictwa w funduszach (...) S.A. w (...) S.A. w W. (poprzednio (...) S.A. w W.). W dniu 30 czerwca 2010r. uczestnik sprzedał jednostki uczestnictwa (...) S.A. za kwoty 5 356,65zł i 3 145,48zł, a w dniu 6 sierpnia 2012r. jednostki uczestnictwa w (...) S.A. za kwotę 903,30zł. Łączną uzyskaną z tego tytułu kwotę 19 870,03zł. uczestnik zdeponował na swoim rachunku bankowym. Wnioskodawczyni przyznanych akcji nie sprzedała. Obecna wartość 30 akcji (...) S.A. będących w posiadaniu wnioskodawczyni to 12 150zł. W dniu 12 lipca 2010r. uczestnik ze swojego rachunku bankowego wypłacił kwotę 15 000zł.

Wyrokiem prawomocnym w dniu 1 grudnia 2010r. Sąd Okręgowy w Gliwicach rozwiązał małżeństwo zainteresowanych przez rozwód. Zainteresowani zamieszkują w wymienionym lokalu wraz ze wspólnymi, dorosłymi synami. Wnioskodawczyni pracuje na stanowisku dyżurnej ruchu z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 3030zł brutto. Posiada odłożone środki w kwocie 30000zł. Uczestnik jest zatrudniony jako maszynista z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 2840zł brutto. Nie ma tytułu prawnego do innego lokalu, nie jest obłożnie chory.

Sąd Rejonowy, oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy uznał m.in. za niewiarygodną część zeznań uczestnika w zakresie dotyczącym celu wypłaty kwoty 15 000zł z rachunku uczestnika oraz sposobu spożytkowania tych środków. W świetle zasad doświadczenia życiowego, nie sposób uznać zeznań uczestnika za niewiarygodne uznał, że uczestnik wypłacił pieniądze w celu zakupu wspólnego garażu bądź ogródka, zdeponował w szafce w kuchni i nie sprawdzał co się z nimi stało aż do dnia wyroku rozwodowego, ponieważ na rozprawie rozwodowej w dniu 9 listopada 2010r. uczestnik zeznał, że od co najmniej od pół roku nie prowadzi z wnioskodawczynią wspólnego gospodarstwa domowego. Okoliczności te przeczą twierdzeniom uczestnika jakoby kwota 15 000zł została wypłacona w celu sfinansowania

wspólnych przedsięwzięć. Zeznania uczestnika, iż to wnioskodawczyni zabrała pieniądze z szafki, nie zostały poparte jakimkolwiek innym środkiem dowodowym.

Sąd Rejonowy jako podstawę prawną rozstrzygnięcia powołał regulacje art. 215 § 2 Prawa spółdzielczego w brzmieniu obowiązującym w czasie przydziału lokatorskiego prawa do lokalu, art. 45 k.r.o., art. 212 § 2 k.c., art. 567 § 3 k.p.c. z zw. z 688 i 622 § 2 k.p.c. oraz art. 624 k.p.c. w zw. z art. 222 § 1 k.c. i art. 14 ust 3 i 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów w zakresie rozstrzygnięcia o opuszczeniu lokalu mieszkalnego i uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego.

Sąd I instancji wskazał, iż zgodnie z art. 215 § 2 Prawa spółdzielczego w brzmieniu obowiązującym w czasie przydziału lokatorskiego prawa do lokalu, „Spółdzielcze prawo do lokalu przydzielonego obojgu małżonkom lub jednemu z nich w czasie trwania małżeństwa dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodziny należy wspólnie do obojga małżonków bez względu na istniejące między nimi stosunki majątkowe(...)”. Zarówno lokatorskie spółdzielcze prawo do lokalu jak również własnościowe było przydzielone dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodziny zainteresowanych, a zatem stanowiło ono składnik majątku wspólnego zainteresowanych.

Wnioskodawczyni przed zawarciem związku małżeńskiego posiadała książeczkę mieszkaniową z wkładem, z której w dniu 24 października 1988r. została przekazana na rzecz spółdzielni kwota 230 444 zł na pokrycie wkładu mieszkaniowego. Kwota ta zawierała już naliczoną przez bank premię gwarancyjną w kwocie 42 440zł. Wymagany wkład mieszkaniowy wynosił wówczas 235 400 zł. Pozostała jego część tj. 4 956zł pochodziła ze środków z majątku wspólnego zainteresowanych. Zatem z kwoty 235 400zł kwota 188 004zł. stanowiła nakład wnioskodawczyni z jej majątku osobistego na wspólny. Wnioskodawczyni przyznała, że premia gwarancyjna wchodziła w skład majątku wspólnego. Dlatego Sąd Rejonowy uznał, że nakład wnioskodawczyni na pokrycie wkładu mieszkaniowego stanowił 80 % (tj. 188 004zł z 235 400zł) Sąd Rejonowy podkreślił, że na tle stosowania art. 45 k.r.o. ugruntował się w judykaturze pogląd, że nakłady (wydatki) z majątku odrębnego (osobistego) na majątek wspólny należy rozliczyć w ten sposób, że trzeba ustalić stosunek ułamkowy (procentowy) ich wartości do wartości nabywanego składnika majątkowego w chwili nabycia i tą relację "przenieść" na chwilę dokonywania podziału dorobku (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1980 r., III CZP 46/80, OSNCP 1981, nr 11, poz. 206, z dnia 17 kwietnia 1989 r., III CZP 31/89, "Biuletyn SN" 1989, nr 4, s. 12, oraz z dnia 5 października 1990 r., III CZP 55/90, OSNCP 1991, nr 4, poz. 48). Z informacji z (...) w K. z 9 listopada 1992r. wynika, że wymagany wkład budowlany do otrzymania przydziału prawa spółdzielczego własnościowego wynosił 15 600700 starych złotych, a uaktualniony wkład mieszkaniowy wynosił wówczas 8 575 600 starych złotych, z którego 80% stanowił nakład z majątku osobistego wnioskodawczyni, czyli ówczesne 6 860 480 starych złotych. W konsekwencji procentowy nakład wnioskodawczyni na powstanie własnościowego prawa do lokalu wynikał z proporcji 6 860 480 starych złotych do 15 600 700 starych złotych i stanowił 44 % ówczesnej wartości tego prawa. Zgodnie z poglądem SN tę relację z chwili nabycia prawa należy przenieść na dzisiejszą jego wartość. Dlatego nakład wnioskodawczyni z majątku osobistego na powstanie spółdzielczego prawa do lokalu wyniósł 44% wartości tego prawa ustalonej przez biegłego, co z kwoty 130 813zł daje kwotę 57 558 zł nakładu.

Sąd Rejonowy, mając powyższe na uwadze zważył, że przy uwzględnieniu nakładu wnioskodawczyni w myśl art. 45 § 1 k.r.o., przyjęta do rozliczenia wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu wyniosła 130 813zł – 57 558zł czyli 73 255zł. Zainteresowani podzielili się zgodnie ruchomościami i zrzekli wzajemnych dopłat z tego tytułu, dlatego Sąd zaniechał ustalenia wartości poszczególnych ruchomości stanowiących wyposażenie mieszkania i przyznał wskazane ruchomości w zakresie wymienionym w punkcie III.1c postanowienia uczestnikowi oraz w punkcie III.2c wnioskodawczyni stosownie do art. 212 § 2 k.c. Także poza sporem pozostawał sposób podziału dalszego, dziś istniejącego majątku wspólnego, przez przyznanie wskazanego spółdzielczego prawa do lokalu oraz 30 akcji (...) wnioskodawczyni, a uczestnikowi obu samochodów.

Wartość tak ustalonego majątku wspólnego wyniosła: spółdzielcze prawo do lokalu 73 255zł (130 813zł – nakład 57 558zł), S. – 10 000zł, P. 500zł , 30 akcji 12 150zł czyli łącznie 95 905zł. Skoro udziały zainteresowanych w majątku wspólnym były równe, to każdemu z nich przypadał udział odpowiadający kwocie 47 952,50 zł. Wnioskodawczyni

otrzymała składniki warte 73 255zł i 12 150zł czyli przekraczające o 37 452,50zł należny jej udział. Jednakże w toku postępowania Sąd Rejonowy ustalił, że uczestnik bez zgody i wiedzy wnioskodawczynie sprzedał 30 akcji (...) oraz jednostki uczestnictwa w (...) S.A. oraz w (...) S.A. Łączną uzyskaną z tego tytułu kwotę 19 870,03zł stanowiącą majątek wspólny uczestnik zdeponował na swoim rachunku bankowym. Także bez wiedzy i zgody wnioskodawczynie uczestnik rozporządził kwotą 15 000zł, którą w dniu 12 lipca 2012r. pobrał ze swojego rachunku bankowego. Pozostała część środków wspólnych nadal znajdowała się na jego rachunku, do którego wnioskodawczynie nie miała dostępu. W konsekwencji Sąd uznał, że skoro uczestnikowi przysługiwało prawo do połowy tych środków czyli do 9 935zł, a rozporządził całością, to drugą połowę należało zaliczyć na poczet udziału uczestnika w majątku wspólnym. W konsekwencji należna uczestnikowi dopłata do wyrównania udziałów w majątku wspólnym wyniosła wskazane 37 452,50zł minus zaliczony udział uczestnika w kwocie 9 935zł czyli kwotę 27 517,50zł. Wymienioną kwotę Sąd I instancji zasądził na rzecz uczestnika na zasadzie art. 212 § 1 k.c., wyznaczając wnioskodawczynie stosownie do art. 212 § 3 k.c. miesięczny termin do spełnienia świadczenia, uznając go za odpowiedni skoro wnioskodawczynie deklarowała że ma odłożoną na ten cel kwotę 30 000zł.

Sąd I instancji na podstawie art. 624 k.p.c. w zw. z art. 222 § 1 k.c. nakazał uczestnikowi opróżnienie i opuszczenia zajmowanego lokalu przyznanego wnioskodawczynie, zakreślając na to 3 miesięczny termin, a w oparciu o art. 14 ust 3 i 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów nie przyznał uczestnikowi prawa do lokalu socjalnego, bowiem nie spełnia on kryteriów wskazanych w tym przepisie. Także na zasadzie art. 624 k.p.c. w zw. z art. 222 § 1 k.c. Sąd zakreślił wnioskodawczynie miesięczny termin do wydania uczestnikowi posiadanego samochodu marki S..

Od orzeczenia apelację wniósł uczestnik postępowania, zarzucając sprzeczne ustalenia Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym w zakresie procentowego udziału uczestnika i wnioskodawczynie w wartości lokalu mieszkalnego i procentowego udziału nakładów osobistych wnioskodawczynie na ten składnik majątku wspólnego oraz w zakresie spożytkowania przez uczestnika na cele osobiste kwoty 15 000zł, naruszenie zasad swobodnej oceny dowodów i nieszczęstronną ocenę w zakresie twierdzeń dotyczących przeznaczenia kwoty 15 000zł i informacji ze Spółdzielni mieszkaniowej w K. z dnia 19 czerwca 2012r. i 10 lipca 2012r., co miało wpływ na treść postanowienia. Uczestnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania względnie o zmianę postanowienia z uwzględnieniem podniesionych zarzutów. Skarżący podnosił, że żyjąc w rodzinie wśród osób bliskich nie sprawdzał co stało się z pieniędzmi zdeponowanymi w szafce, ponadto zarzucił, iż wkład mieszkaniowy pokryty z majątku osobistego jednego z małżonków staje się przedmiotem ich majątku wspólnego wraz z powiązany z nim prawem lokatorskim do lokalu, zaś waloryzacja wynikająca z zaktualizowanej wartości budynku spółdzielczego nie dotyczy sumy należnej jednemu z małżonków z tytułu n jego nakładu na majątek wspólny. Tylko nominalnie określona kwota wkładu wpłaconego z książki mieszkaniowej była majątkiem osobistym wnioskodawczynie, pożytki płynące z tej kwoty czyli waloryzacja wkładu staje się majątkiem wspólnym. Wysokość uaktualnionego wkładu stanowi majątek wspólny i wynosi 98,50% ogólnej wartości wkładu budowlanego na dzień przekształcenia prawa lokatorskiego do lokalu we spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, co daje kwotę 128 850,80zł i ta kwota podlega równemu podziałowi, zaś udział nakładów wnioskodawczynie na majątek wspólny w kwocie 8 575 600zł stanowi 2,68%.

Wnioskodawczynie wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy oraz prawidłowo zastosował przepisy prawa materialnego, będące podstawą rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy, unikając zbędnych powtórzeń, ustalenia faktyczne oraz ocenę prawną przyjmuje za własne. Odnosząc się do zarzutów apelacji podnieść należy, iż ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego spełnia przesłanki z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił, iż w świetle zasad doświadczenia życiowego małżonkowie, którzy nie prowadzą już wspólnego gospodarstwa domowego, nie odzywają się do siebie, nie planują także zatem wspólnych przedsięwzięć jak zakup

garażu czy ogródka, na co zdaniem skarżącego miała być przeznaczona kwota 15 000zł. Uczestnik nie wykazał w żaden sposób, iż kwota ta wypłacona przez niego ze wspólnego konta została spożytkowana wspólnie przez zainteresowanych.

Drugi zarzut dotyczący procentowego udziału uczestnika i wnioskodawczynie w wartości lokalu mieszkalnego i procentowego udziału nakładów osobistych wnioskodawczynie na ten składnik majątku wspólnego opiera się na twierdzeniu, iż wzrost wartości wkładu budowlanego wynikający z waloryzacji stanowi pożytek cywilny i jako taki wchodzi w skład majątku wspólnego, co w istotny sposób wpływa na ustaloną przez Sąd Rejonowy wartość majątku wspólnego i wysokość nakładu wnioskodawczynie na majątek wspólny. Z tym zdaniem mnie sposób się zgodzić. Zgodnie z art. 53 § 2 k.c. pożytkami cywilnymi rzeczy są dochody, które rzecz przynosi na podstawie stosunku prawnego. Takim stosunkiem prawnym jest prawo własności użytkowania wieczystego, użytkowania, dzierżawy, najmu, świadczenia z tytułu bezumownego korzystania z rzeczy. Pożytkami cywilnymi są natomiast odsetki, czynsze, dywidendy, opłaty. Wzrost wartości wkładu budowlanego wynikający ze wzrostu cen rynkowych nie pochodzi ze stosunku prawnego i nie stanowi pożytku cywilnego. Jest oczywistym, iż wkład mieszkaniowy pokryty z majątku osobistego wnioskodawczynie staje się majątkiem wspólnym, ale kwota poniesiona przez wnioskodawczynię z tego tytułu staje się nakładem na majątek wspólny, podlegającym odliczeniu i wbrew zarzutom apelacji podlega waloryzacji jak każde świadczenie pieniężne. Na ten temat wypowiedział się Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 5 listopada 2003r. sygn. IV CK 72/02. W realiach niniejszej sprawy wskazać należy, iż kwota uiszczona przez wnioskodawczynię tytułem części lokatorskiego wkładu, następnie zwaloryzowana przez Spółdzielnię Mieszkaniową i zaliczona na wkład budowlany przy przekształceniu lokatorskiego prawa do lokalu we własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego nadal stanowi nakład z majątku osobistego na majątek wspólny i jego wartość Sąd Rejonowy ustalił prawidłowo odnosząc się do wartości rynkowej i procentowego udziału tego nakładu w wartości prawa. Wyliczenia Sądu I instancji są prawidłowe, oparte na zebranych w sprawie materiale dowodowym i nie ma potrzeby ich ponownego przytaczania w tym miejscu.

Sąd Okręgowy, biorąc powyższe okoliczności pod uwagę, na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację w całości jako nieuzasadnioną, o kosztach postępowania, orzekając na zasadzie art. 520 § 2 k.p.c., obciążając nimi uczestnika postępowania jako że interesy wnioskodawczynie i uczestnika były sprzeczne, a złożyło się na nie wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawczynie.

SSO Barbara Braziewicz SSO Henryk Brzyżkiewicz SSO Magdalena Balion – Hajduk